

Ahıskalı Gazi ve Şehitler (1936-1945)

Muhammet İZZETOĞLU

Ahıskalı Türkler 65 sene önce sürgün edildi: Rus “Argumentı i Faktı” (Argümanlar ve Faktlar) Gazetesi’nin 30 Eylül-6 Ekim 1989 tarihli nüshalarında yayımlanan, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği (SSCB) Bilimler Akademisi’nin, SSCB Tarih Enstitüsü Görevlisi ve Tarih Bilimleri Asistanı V. Zemskov’un tarihi belgelere dayanarak verdiği bilgilere göre, 14-16 Kasım 1944 tarihlerinde, SSCB Komünist Partisi Genel Sekreteri Stalin’in yazılı emri ve SSCB İçişleri Bakanı Lavrentiy Beriya’nın talimatıyla Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’ne (SSCB) bağlı, Gürcistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti’nin, Ahıska vilâyetinde yaşayan: 46.790 Türk, 8.843 Kürd, 1.397 Hemşin ve 29.633 diğer milletlere mensup kişi, yani toplam 86.663 Ahıska vilâyetinin, Ahıska, Aspinza, Adigön, Ahılkelek ve Bogdanovka ilçelerinden, Özbekistan, Kırgızistan ve Kazakistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetlerine sürgün edildi.

Muhammet İzzetoğlu

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği’ne bağlı, Gürcistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti’nin, Ahıska vilâyetinden, 1936 yılından itibaren askere, 1939 yılından itibaren ise İkinci Dünya Savaşı’na ve 1941-1945 yıllarında da Nazi Almanyası’na karşı sürdürülen Büyük Vatan Savaşı’na gönderilen Ahıskalı Türklerin sayısı yaklaşık 40.000’di.

İkinci Dünya Savaşı ve Nazi Almanyası’na karşı sürdürülen Büyük Vatan Savaşı’nda (1939-1945), 26.000 Ahıskalı Türk çeşitli cephelerde şehit edildi. Bu savaşta yaralanan ve savaşta sonra Gürcistan’ın Ahıska vilâyetine, vatan topraklarına geri dönen yaklaşık 14.000 Ahıskalı Türk, SSCB Komünist Partisi Genel Sekreteri Stalin’in emriyle, Özbekistan, Kırgızistan ve Kazakistan’a sürgün edildi.

Gürcistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Askerî Komiserliğine bağlı, Ahıska, Aspinza, Adigön, Ahılkelek ve Bogdanovka ilçeleri Askerî Komiserliklerinden tarafımıza gönderilen listelere göre, 1936-1939 yıllarından itibaren askere çağrılan ve Nazi Almanyası’na karşı sürdürülen Büyük Vatan Savaşı’na (1941-1945) Gürcistan’ın, Ahıska vilâyetinden gönderilen 11.866 Ahıskalı Türk gazi ve şehidin ilçelere göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Ahalsihe (Ahıska) İlçesi Askerî Komiserliği: 2106 kişi;

Aspindza (Aspinza) İlçesi Askerî Komiserliği: 1774 kişi;

Bogdanovka İlçesi Askerî Komiserliği: 48 kişi;

Ahılkelek (Ahılkelek) İlçesi Askerî Komiserliği: 438 kişi;

Adigen (Adigön) İlçesi Askerî Komiserliği: 7500 kişi;

Gürcistan SSC Askerî Komiserliğine bağlı, Ahıska, Aspinza, Ahılkelek ve Bogdanovka ilçeleri Askerî Komiserliğinden yazılı olarak 4.366 Ahıskalı Türk’ün adı, soyadı, doğum tarihi ve yerinin belirtildiği listeler tarafımıza gönderilmiştir.

Gürcistan SSC Askerî Komiserliğine bağlı Adigön ilçesi Askerî Komiserliği tarafından bildirilen 7500 Ahıskalı Türk gazinin ve şehidin listesi tarafımıza gönderilmemiştir.

Ayrıca Ahıska vilâyetinden 1936 yılından itibaren askere, 1939 yılından itibaren ise İkinci Dünya Savaşı’na ve 1941-1945 yıllarında da Nazi Almanyası’na karşı sürdürülen Büyük Vatan Savaşı’na gönderilen yaklaşık 40.000 Ahıskalı

Türk'ten, yaklaşık 28.134 kişinin bilgileri tarafımıza gönderilmemiştir.

Aşağıda adı geçen 8 Ahıskalı Türk gazi ve şehit, Nazi Almanya'sına karşı sürdürülen Büyük Vatan Savaşı'nda, (1941-1945) Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin Kahramanı Altın Madalyası'nı aldı. 1991 yılında Moskova'da basılan SSCB Kahramanları adlı kitaptan:

1. Bedir Beimodoviç Muradov, 1909-Zediban köyü, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.
2. Bekir Dursunoviç Mustafaev, 1898-Bulorza köyü, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.
3. Murtaz Karaliev, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.
4. İbrahim Tucigil, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.
5. Ubri Badalov, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.

6. İsmail Karimov, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.

7. Memmed Osman Oğlu Osmanov, Azgur kasabası, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.

8. Agapi Agara, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.

Ahıskalı Türk Savaş Gazileri ve Şehid ailelerinden alınan belge ve bilgilere göre şunları da ilâve edebiliriz:

Aşağıda adı geçen Ahıskalı Türkleri de birinci, ikinci ve üçüncü yüksek dereceli Büyük Vatan Savaşı Şeref (Kahraman) Madalyalarını aldı:

1. Abdullah Mursaloviç Ahmedov, 1922 yıl Temlala köyü, Azgur kasabası, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.
2. Munir Mamedov İsa oğlu, 1924 Mohe köyü, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu.
3. Aydın Seferov, Varhan köyü, Ahıska vilâyeti, Gürcistan doğumlu. ●

Milletlerarası Ahıska (Meshet) Türkleri "Vatan" Cemiyeti temsilcileri:

1. Teminder Kemaloğlu (Yönetim Kurulu Üyesi)
2. Başkanı Yusuf Serveroğlu (Cemiyet Başkanı)
3. Raseddin Resuloğlu (Yönetim Kurulu Üyesi)
4. Özbekistan'dan Ahıska Türkleri temsilcileriyle.
(Kremlin Meydanı-Moskova, 1985)

